

تصویب شد و در سال ۹۴ اجرایی شد و بنا بود ۵ ساله اجرا شود. در آن قانون تصریح بود که اجرای این طرح از محل درآمد‌های طرح است؛ یعنی دولت نباید کمک کند، از محل درآمدها تأمین می‌شود. این طرح درآمدهایی داشته، ولی درآمد را در اختیار طرح نگذاشته‌اند! ۴۲ درصد را به هلال احمر دادند، قسمتی را شهرداری برده و قسمتی را دولت برده و ۲۵ درصد در اختیار سازمان ثبت قرار داده شده است. در حالی که این رویه غیرقانونی است و باید صددرصد بودجه باید در تحقق این طرح استفاده شود.

نکته‌ی دیگر در این باب، عدم همکاری نهادهای دارای آمار است که آمار زمین‌های خود را باید به سازمان اسناد و املاک کشور اعلام می‌کردند که تاکنون به صورت مناسب چنین اقدامی نکرده‌اند. حدود ۹۰ درصد زمین‌ها دولتی هستند ولی نهادهای دولتی در این زمینه همکاری نکرده‌اند. به طور تقریبی ۱۶ میلیون و نیم هکتار زمین زراعی داریم که باید سازمان امور اراضی این اطلاعات را در اختیار سازمان اسناد و املاک قرار دهد. حدود ۱۳۲ میلیون هکتار مربوط به منابع طبیعی است که باید در اختیار سازمان ثبت گذاشته شود تا بتواند این‌ها را تثبیت کند. برخی از دستگاه‌ها همکاری لازم را نداشته‌اند و این باعث شده طرح دچار کندی شود.

بنابراین لازم است نهادهای دارای وظیفه، بودجه این طرح را تأمین کنند تا حدنگاری زمین‌های کشور معین شود و از بروز جرایم احتمالی در حوزه زمین‌خواری در باب مراتع و سواحل و... جلوگیری شود.

۹. ضرورت کوچک‌سازی و چابک‌سازی عملیاتی ساختار قوه قضاییه

توسعه مأموریت و گسترش ساختار یک نهاد، گرچه موجب افزایش قدرت و سطح نفوذ آن نهاد می‌گردد، اما در نهایت ممکن است موجب ضرر و تضعیف سازمان شود.

در حاضر با توجه شبه قضایی بودن امور برخی از نهادها از جمله سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی، سازمان پزشکی قانونی و روزنامه رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، این نهادها ذیل قوه قضاییه فعالیت می‌کنند که موجب کاهش توان دستگاه قضایی در انجام

مأموریت‌های خود شده است. انجام فعالیت‌های اجرایی در قوه قضاییه و عدم تمرکز بر امور، هم از توان عملیاتی قوه می‌کاهد و هم موجب ایجاد بار سنگین بودجه و نیروی انسانی برای قوه قضاییه است.

بنابراین علاوه بر اصلاحات بالا باید ساختار قوه قضاییه روان‌تر باشد تا بتواند به وظیفه اصلی خود برسد. بدین نحو که این امور در اختیار وزارت دادگستری قرار بگیرد و مشکل بودجه‌ی اداره‌ی این نهادها تا حدودی حل شود و قوه تنها به عنوان نهاد ناظر باشد و وظیفه نظارتی خود را بهتر انجام بدهد؛ بنابراین بهتر است نهادهای غیرقضایی به وزارت دادگستری تفویض شود با نظارت قوه قضاییه.

در صورت پذیرفته شدن این نظر، ضرورت دارد تا این مورد هم در اصلاح قانون اساسی مدنظر قرار بگیرد تا اشکال قانون اساسی طرح نشود.

اما تا زمان اصلاح قانون اساسی، قوه قضاییه می‌تواند غیر از آن نهادهایی که ذیل قانون اساسی مدیریت آن‌ها بر عهده او گذاشته شده را به صورت مناسب با روش‌های مدیریتی و با کمک متخصصین علم مدیریت اداره کند و چابک‌سازی را در حدود صلاحیت‌های خود انجام دهد.

برخی از این اقدامات در دوره ریاست آقای رئیسی انجام شده است که قابل توجه است:

معاونت فرهنگی و معاونت پیشگیری و امور اجتماعی با هم ادغام و به معاونت پیشگیری،

۹۹ در حاضر با توجیه شبه قضایی بودن امور برخی از نهادها از جمله سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی، سازمان پزشکی قانونی و روزنامه رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، این نهادها ذیل قوه قضاییه فعالیت می‌کنند که موجب کاهش توان دستگاه قضایی در انجام فعالیت‌های خود شده است. انجام فعالیت‌های اجرایی در قوه قضاییه و عدم تمرکز بر امور، هم از توان عملیاتی قوه می‌کاهد و هم موجب ایجاد بار سنگین بودجه و نیروی انسانی برای قوه قضاییه است.

فرهنگی و امور اجتماعی تبدیل شدند. اداره کل امور بین‌الملل در معاونت امور بین‌الملل و ستاد حقوق بشر ادغام شد. همچنین مرکز امور نمایندگان در معاونت حقوقی قوه قضاییه ادغام شد و مرکز سلامت قوه قضاییه در معاونت مالی و پشتیبانی قوه قضاییه ادغام شد. همچنین مرکز آمار و فناوری قوه قضاییه با معاونت راهبردی ادغام و به معاونت راهبردی و فناوری قوه قضاییه تبدیل گردید. همچنین اداره کل حفظ حقوق شهروندی در بازرسی ویژه قوه قضاییه ادغام شد. این ادغام‌ها باعث میشود قوه قضاییه از جهت ستادی به صورت چابک و بهتر به وظایف خود عمل کند.

بنابراین در قسمت اول یادداشت تحول در قوه قضاییه، به ۹ راهکار و راهبرد تحول آفرین در قوه قضاییه اشاره شد که عبارت‌اند از:

- لزوم استفاده حداکثری از فناوری اطلاعات و ارتباطات در دستگاه قضایی و ظرفیت سامانه‌های الکترونیک
- لزوم تحقق سیاست کیفری حبس‌زدا و کاهش جمعیت کیفری
- لزوم توجه به احیای حقوق عامه به صورت پیشینی و فعال نه به صورت پسینی و منفعل
- لزوم مدیریت تصویر در قوه قضاییه بر اساس واقعیات
- پیشگیری از وقوع جرم با هماهنگی سایر نهادها بر اساس نقشه جامع پیشگیری از جرم
- جهت‌دهی اصدار دستورالعمل‌ها و بخش‌نامه‌ها و ابلاغیه‌ها به عنوان ابزارهای اجرایی سازی اهداف رئیس قوه جهت تحقق سیاست‌های کلی قضایی
- لزوم همکاری قوه قضاییه در اصلاح قوانین و رویه جرم‌زا (قوانین نظام پولی - بانکی و ثبتی و مالکیتی)
- لزوم پیشبرد طرح حدنگاری تعیین نقشه املاک و زمین‌ها در کشور (کاداستر)
- ضرورت کوچک‌سازی و چابک‌سازی عملیاتی ساختار قوه قضاییه.

در یادداشت دوم طرح تحول قوه قضاییه به دیگر عوامل مؤثر در تحول قوه قضاییه پرداخته خواهد شد.